

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/37/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3619201793
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Stanislava Kollárová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3619201793.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a sudcov JUDr. Ivety Anderlovej a Mgr. Marka Anovčina v právnej veci navrhovateľa C. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., J. M. XXXX/XX, zastúpeného opatrovníčkou R., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., O.. F. XXX/XX, a U.. U. I., advokátom so sídlom v Topolčanoch, Bernolákova 1652/29, o navrátenie spôsobilosti na právne úkony, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Partizánske č. k. 4Ps/7/2019 - 127 zo dňa 06. mája 2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 4Ps/7/2019 - 129 zo dňa 24. júna 2021 takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením **r u š í a v e c v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením súd prvej inštancie výrokom I. zmenil rozsudok Okresného súdu Partizánske č. k. 5Ps/4/2013 - 166 zo dňa 08.12.2015 tak, že obmedzil spôsobilosť C. U., nar. XX.XX.XXXX, na právne úkony tak, že tento nie je spôsobilý na rozhodovanie o jeho psychiatrickej zdravotnej starostlivosti a o poskytnutí psychiatrickej zdravotnej starostlivosti, na rozhodovanie o jeho sociálnej starostlivosti a o poskytovaní sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb, na nakladanie s nehnuteľným a hnuiteľným majetkom vyššej hodnoty, na nakladanie s finančnou hotovosťou prevyšujúcou jeho mesačný príjem, na majetkové právne úkony týkajúce sa uzatvárania zmlúv o pôžičke, úverových zmlúv, zabezpečovacích prevodov práva, preberania ručiteľských záväzkov, uznávania záväzkov alebo dlhov, dávania vecí do zálohy, nadobúdania podielov v obchodných spoločnostiach a družstvách, vystavovania zmeniek, akceptovania a avalovania zmeniek. Výrokom II. rozhodol, že opatrovníčka nesvojprávneho C. U., nar. XX.XX.XXXX, R. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., O.. F. XXX/XX, je oprávnená a povinná zastupovať C. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., J. M. XXXX/XX, v rozsahu, v akom je na základe tohto rozsudku obmedzená jeho spôsobilosť na právne úkony, spravovať jeho majetok a je povinná predložiť súdu správu o výkone svojej opatrovníckej funkcie a správu o jeho majetku spolu s vyúčtovaním vždy k 30.06. a k 31.12. kalendárneho roku, a po ukončení opatrovania podať záverečný účet zo správy majetku C. U., nar. XX.XX.XXXX. Výrokom III. súd vo zvyšku návrh zamietol. Výrokom IV. súd nepriznal štátu náhradu trov konania a výrokom V. žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že nesvojprávny (navrhovateľ) sa podaným návrhom domáhal vrátenia spôsobilosti na právne úkony. Na pojednávaní doplnil návrh tak, že vzhľadom na to, že už dlhšiu dobu nebol zvyknutý hospodáriť s finančnými prostriedkami, tak alternatívne navrhol, v prípade, ak by mu súd nevrátil spôsobilosť na právne úkony, aby bola jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená len v rozsahu majetkových právnych úkonov týkajúcich sa uzatvárania zmlúv o pôžičke, úverových zmlúv, zabezpečovacích prevodov práva, preberania ručiteľských záväzkov, uznávania záväzkov alebo dlhov, dávania vecí do zálohy, nadobúdania podielov v obchodných spoločnostiach a družstvách ako aj vystavovania zmeniek, akceptovania a avalovania zmeniek. Zo znaleckého posudku súd zistil, že navrhovateľ trpí paranoidnou schizofréniou s postprocesuálnym defektom osobnosti. Duševná porucha je v súčasnosti kompenzovaná, bez zjavných prejavov navonok. Prognóza poruchy závisí predovšetkým od spolupráce

pri dodržiavaní liečebných postupov. V takom prípade sa javí ako priaznivá. Vyšetrovaný zmenil svoj postoj k liečbe, dodržiava doporučenia lekára, užíva terapiu, dostavuje sa na pravidelné kontroly a nepožíva psychoaktívne látky čo významne priaznivo ovplyvnilo priebeh duševnej poruchy a táto je v súčasnosti kompenzovaná. Tento stav trvá len od decembra 2019 a i naďalej pretrváva nedostatočný náhľad probanda na jeho ochorenie. Prítomný je aj postprocesuálny defekt osobnosti, preto znalec odporučil len čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony. Navrhovateľ písomným podaním doručeným súdu dňa 09.12.2020 vyjadril nesúhlas s rozsahom obmedzenia doporučeným znalcom a naďalej trval na podanom návrhu. Znalčka na pojednávaní uviedla, že doporučuje navrhovateľovi vrátiť spôsobilosť na právne úkony len čiastočne. Pokiaľ ide o zdravotnú starostlivosť, doporučuje ponechať obmedzenie len na poskytovanie psychiatrickej zdravotnej starostlivosti. Znalčka uviedla, že u navrhovateľa nejde len o to, že trpí závažným duševným ochorením, ale ide o následky duševného ochorenia vo forme postprocesuálneho defektu osobnosti, ktorý je trvalým následkom procesuálneho ochorenia. Navrhovateľ je liečený od roku 2002, má za sebou 7 psychiatrických hospitalizácií, z ktorých 2 boli ochranné liečenia a ďalšie hospitalizácie boli spôsobené nedodržiavaním doporučených liečebných postupov. Ide o človeka, ktorý takmer 20 rokov trpí duševným ochorením, ktoré je procesuálne, t. j. vyvíja sa. Práve pri nepriaznivom priebehu ochorenia, čo sčasti bolo zapríčinené nedodržiavaním doporučenej liečby, došlo k rozvoju postprocesuálneho defektu osobnosti. Pri postprocesuálnom defekte osobnosti ide o oploštenosť emotivity, zníženú sociálnu interaktivitu, ochudobnenie obsahu myslenia, je porušená vôľová zložka, pacient nie je schopný plánovania zložitejších aktivít a i keď nie je ovplyvnený vo významnej miere samotný intelekt, je narušená tvorba úsudkov. Pacient je preto aj zvýšene manipulovateľný zo strany iných osôb a sugestibilný. Nemá kritický náhľad na svoje chorobne motivované činy a masívne ich racionalizuje, že išlo o nedorozumenie, nepochopenie a neuvedomuje si, že je to dôsledok jeho choroby. Navrhla ponechať obmedzenie na nakladanie s akýmkoľvek hnutelným alebo nehnuteľným majetkom väčšej hodnoty, pretože navrhovateľ síce pozná hodnotu peňazí ale pri finančných transakciách nemusí celkom dobre zväžiť účel poskytnutia finančných prostriedkov. Ak sa zamestná, bol by schopný hospodáriť s príjmom, ktorý by dosiahol z pracovnej činnosti. Pokiaľ ide o uzatvorenie pracovnej zmluvy alebo dohody, tieto bývajú niekedy komplikované a ide o to, aby navrhovateľ neuzavrel pre neho nevýhodnú zmluvu. Navrhla ponechať obmedzenie aj na uzatváranie zmlúv, ktoré by mohli spôsobiť zadlženie navrhovateľa alebo inak ho ekonomicky ohroziť a ponechať obmedzenie aj na poskytovanie sociálnych služieb navrhovateľovi. Potvrdila, že samotné zistenie, že človek trpí duševnou poruchou, na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nestačí. Navrhovateľ má trvalé následky, ide o nezvratnú zmenu osobnosti. Zo správy MUDr. Márie Majzlanovej zo dňa 22.06.2020 súd zistil, že nesvojprávny je evidovaný v jej ambulancii od 27.11.2002. Je pravidelne kontrolovaný, riadne si plní prebiehajúcu ochrannú ambulantnú psychiatrickú liečbu, užíva doporučené lieky a jeho aktuálny zdravotný stav je uspokojivý. Právne vec súd posúdil podľa § 26, § 27 ods. 2, § 28 Občianskeho zákonníka. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony je podaný dôvodne, ale nie v celom rozsahu. Súd pri rozhodnutí vychádzal z toho, že nesvojprávny bol právoplatným rozsudkom č. k. 5Ps/4/2013-166 zo dňa 08.12.2015 pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu. Od tej doby došlo k zmene jeho zdravotného stavu od decembra 2019 resp. začiatku roka 2020. K tejto zmene došlo v dôsledku toho, že je pravidelne kontrolovaný, riadne plní ochrannú ambulantnú psychiatrickú liečbu a užíva doporučené lieky. Jeho zdravotný stav je uspokojivý. V súčasnej dobe žije sám v byte, v ktorom má doživotné právo bývania, poberá invalidný dôchodok, z ktorého časť opatrovníčka vynakladá na zaplatenie úhrady spojenej s užívaním bytu a energie. So zvyškom invalidného dôchodku nakladá nesvojprávny samostatne. Pozná hodnotu peňazí. Finančne mu pomáha jeho sestra a občas si chodí na stavbu privyrobiť. Stará sa sám o seba, nakupuje si, varí, perie a upratuje. Pozbavený zmenil svoj postoj k liečbe, dodržiava doporučenia lekára, užíva terapiu, dostavuje sa na pravidelné kontroly a nepožíva psychoaktívne látky. To významne priaznivo ovplyvnilo priebeh duševnej poruchy, ktorá je v súčasnosti kompenzovaná. S prihliadnutím na tieto skutočnosti súd považoval návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony za podaný dôvodne, pretože došlo k zmene, ktorá zmenu pôvodného rozhodnutia, ktorým bol nesvojprávny pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu, odôvodňuje. Z vykonaného dokazovania však tiež vyplýva, že u osoby, o ktorej spôsobilosť ide, sú naďalej splnené podmienky pre obmedzenie jej spôsobilosti na právne úkony, keďže trpí paranoidnou schizofréniou s postprocesuálnym defektom osobnosti. Aktuálne je táto porucha kompenzovaná, no prognóza poruchy u navrhovateľa závisí najmä od spolupráce pri dodržiavaní liečebných postupov. Tento stav, zmena postoja k liečbe, u navrhovateľa trvá len od roku 2019 a i naďalej podľa znalkyne pretrváva nedostatočný náhľad na jeho ochorenie, pretože nejde len o to, že trpí závažným duševným ochorením, ale ide o následky duševného ochorenia vo forme postprocesuálneho defektu osobnosti, ktorý je trvalým

následkom procesuálneho ochorenia. Aj keď je u navrhovateľa základná duševná choroba zaliečená, samostatne funguje v nechránenom prostredí, žije sám, zaobstaráva si základné životné potreby a hospodári s nižšou sumou peňazí, v dôsledku postprocesuálneho defektu osobnosti, ktorý je trvalým následkom procesuálneho ochorenia, nie je schopný v plnej miere samostatne konať, ovládať svoje konanie, spravovať majetok, hospodáriť s financiami, postarať sa o seba a nie je schopný robiť všetky právne úkony resp. posúdiť ich dôsledky. Súd na základe uvedeného obmedzil spôsobilosť navrhovateľa na právne úkony tak, že nie je spôsobilý na rozhodovanie o jeho psychiatrickej zdravotnej starostlivosti a o poskytnutí psychiatrickej zdravotnej starostlivosti, na rozhodovanie o jeho sociálnej starostlivosti a o poskytovaní sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb, na nakladanie s nehnuteľným a hnutelným majetkom vyššej hodnoty, na nakladanie s finančnou hotovosťou prevyšujúcou jeho mesačný príjem, na majetkové právne úkony týkajúce sa uzatvárania zmlúv o pôžičke, úverových zmlúv, zabezpečovacích prevodov práva, preberania ručiteľských záväzkov, uznávania záväzkov alebo dlhov, dávania vecí do zálohy, nadobúdania podielov v obchodných spoločnostiach a družstvách, vystavovania zmeniek, akceptovania a avalovania zmeniek. Pozbavený sa podaným návrhom domáhal navrátenia spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu. Súd pri rozhodnutí vychádzal, pokiaľ ide o rozsah spôsobilosti resp. nespôsobilosti nesvojprávneho na právne úkony, zo záverov znaleckého posudku a výpovede znalkyne na pojednávaní, a preto návrh nesvojprávneho na navrátenie spôsobilosti na právne úkony vo väčšom rozsahu ako je uvedené vo výroku napadnutého rozsudku, zamietol. O náhrade trov konania štátu súd rozhodol podľa § 251 ods. 1 CMP tak, že štátu nepriznal nárok na náhradu trov konania, pretože v konaní o spôsobilosti na právne úkony platí trovy dôkazov štát. O náhrade trov konania účastníkov súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku vo výrokoch I. a III. podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Namietal, že určenie rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony nad rámec návrhu predneseného na pojednávaní dňa 06.05.2021 predstavuje neprimeraný zásah do základných ľudských práv a slobôd navrhovateľa. Mal za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhovateľ poukázal na to, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony predstavuje jeden z najvýraznejších zásahov do práv navrhovateľa, a preto by súdy mali pri aplikácii tohto inštitútu postupovať zvlášť opatrne. Poukázal na to, že aj Ústavný súd SR (napr. v náleze I. ÚS 313/2012-52 z 28.11.2012) konštatoval, že v medziach ústavného významu práv človeka ústavný súd predovšetkým predostiera, že ich obmedzením sa ex constitutione primárne sleduje záujem samotného (dotknutého) človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Samotné zistenie znalca, že navrhovateľ trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodnou, na zbavenie spôsobilosti na právne úkony nepostačuje. Súdy by preto v konaní o spôsobilosti na právne úkony nemali k znaleckým posudkom pristupovať celkom nekriticky, ale mali by ich hodnotiť vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v otázke rozhodovania o sociálnej starostlivosti a o poskytovaní sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb je podľa navrhovateľa nadbytočné, nakoľko tieto služby neboli navrhovateľovi doteraz poskytované, napriek tomu sa jeho stav výrazne zlepšil. Aj znalecké dokazovanie potvrdilo, že rozhodujúcou pre zlepšenie zdravotného stavu je psychiatrická liečba a tej sa navrhovateľ riadne podrobuje. Ďalej navrhovateľ namietal, že obmedzenie na nakladanie s nehnuteľným a hnutelným majetkom vyššej hodnoty je nadbytočné, vymedzené príliš všeobecne a neurčito. Poukázal na to, že praktický dopad takéhoto obmedzenia by bol aj v tom, že by sa navrhovateľ nemohol zamestnať ani ako šofér, pretože výkon takejto práce si vyžaduje disponovanie s motorovým vozidlom ako majetkom väčšej hodnoty. Obmedzenie na nakladanie s finančnou hotovosťou prevyšujúcou mesačný príjem navrhovateľa je rovnako podľa navrhovateľa nadbytočné, vymedzené príliš všeobecne a neurčito. Ak nie je sporné, že navrhovateľ pozná hodnotu peňazí, a že s prostriedkami, ktoré si sám zarobí, dokáže hospodáriť (čo potvrdila aj znalkyňa), potom je pre navrhovateľa dostatočnou ochranou obmedzenie spôsobilosti v takom rozsahu, ktoré mu zabráni zadlžovať sa. Ďalej mal navrhovateľ za to, že pri súčasnom rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony sa navrhovateľ cíti byť zo spoločnosti izolovaný, menejcenný a vytvára to u neho predstavu, že nemá vytvorené dostatočné podmienky na to, aby sa niekedy v budúcnosti dokázal do spoločnosti zaradiť. Navrhovateľ rešpektuje, že je aj v jeho záujme, aby mal vytvorené prostredie, ktoré garantuje uspokojovanie jeho základných životných potrieb, zároveň ale zotrváva na tom, že rozsah obmedzenia jeho spôsobilosti na právne úkony nezodpovedá negatívnym dôsledkom jeho zdravotného stavu, a že rozsah tohto zásahu do navrhovateľovej spôsobilosti na právne úkony je neprimeraný. Vykonané dokazovanie jasne preukázalo, čo súd ani nerozporuje, že od decembra 2019 došlo k pozitívnej zmene zdravotného stavu navrhovateľa, ktorý sa pravidelne podrobuje ambulantnej psychiatrickej liečbe a užíva doporučené lieky.

Jeho zdravotný stav je uspokojivý. So zvyškom invalidného dôchodku nakladá navrhovateľ samostatne a pozná hodnotu peňazí, čo potvrdila i znalkyňa. Zo znaleckého dokazovania vyplynulo, že so sumou peňazí, ktorú je schopný zarobiť vlastnou prácou, dokáže navrhovateľ účelne hospodáriť. Sporné nie je ani to, že príjmy navrhovateľa (invalidný dôchodok) nepostačujú na krytie jeho mesačných výdavkov, preto mu finančne pomáha jeho sestra a občas si chodí na stavbu privyrobiť. Motiváciou navrhovateľa pri podaní návrhu na súd bolo získať možnosť, aby sa mohol zamestnať, dokázal si na svoj život zarobiť vlastnou prácou a zároveň sa opätovne začleniť do spoločnosti. Navrhovateľ považoval za spravodlivé a plne legitímne, aby mal vytvorené podmienky na aspoň teoretickú možnosť realizovať tieto svoje túžby. Navrhovateľ má za to, že vzhľadom na jeho základné ľudské práva a zároveň práva garantované Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, je jeho požiadavka na menej reštriktívny zásah súdu do jeho spôsobilosti na právne úkony opodstatnená. Súdom určený rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony podľa navrhovateľa neplní svoj účel a je výraznou prekážkou možnosti navrhovateľa plnohodnotne sa zaradiť späť do spoločnosti, či v celom rozsahu finančne zabezpečovať svoje základné životné potreby, nakoľko by pre neho bolo i naďalej takmer nemožné nájsť si trvalé a riadne platené zamestnanie. Aktuálne je preto plne v záujme navrhovateľa, aby mal vytvorené podmienky na dôstojný a samostatný život. To sa mu môže podariť predovšetkým vtedy, keď bude mať možnosť slobodne sa zamestnať a samostatne hospodáriť s finančnými prostriedkami, ktoré vlastnou prácou zarobí. Zároveň neboli zistené žiadne konkrétne skutočnosti, prečo a akým spôsobom by tieto legitímne požiadavky navrhovateľa mali akýmkoľvek negatívnym spôsobom ohrozovať verejný záujem, či práva a oprávnené záujmy tretích osôb. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhoval, aby odvolací súd z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením zmenil v odvolaní napadnutom rozsahu tak, že navrhovateľovi bude obmedzená spôsobilosť na právne úkony v rozsahu majetkových právnych úkonov týkajúcich sa uzatvárania zmlúv o pôžičke, úverových zmlúv a zabezpečovacích prevodov práva, preberania ručiteľských záväzkov, uznávania záväzkov alebo dlhov, dávania vecí do zálohy, uzatvárania záložných zmlúv, nadobúdania podielov v obchodných spoločnostiach a družstvách, vystavovanie zmeniek, akceptovania a avalovania zmeniek, ako aj v rozsahu súhlasu s poskytnutím psychiatrickej zdravotnej starostlivosti.

3. Opatrovníčka navrhovateľa sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadřila.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v napadnutom rozsahu podľa § 379 CSP a § 66 CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v celom rozsahu zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. V kontexte právnej úpravy, ktorá umožňuje, aby súd rozhodol len o obmedzení spôsobilosti na právne úkony (a teda nie už o pozbavení spôsobilosti na právne úkony) tak, ako to vyplýva z ustanovení Civilného mimosporového poriadku, je súd v prípade preukázania existencie duševnej poruchy povinný skúmať rozsah, v akom má byť z tohto dôvodu spôsobilosť fyzickej osoby obmedzená. V zmysle ustanovenia § 244 CMP je súd povinný ustanoviť a vyslúchnuť znalca. Je tak zrejmé, že z hľadiska dôkazov v tomto konaní je znalecký posudok jedným zo základných dôkazných prostriedkov v konaní, nakoľko nie je možné očakávať, že súd bude disponovať takými odbornými znalosťami, z ktorých by pri posudzovaní relevantných otázok v konaní o spôsobilosti na právne úkony mohol vychádzať. Zároveň však platí, že súd sa nemôže uspokojiť len so znaleckým posudkom ako s jediným dôkazom a nekriticky prevziať jeho závery bez toho, aby ich aj iným spôsobom overil a svoje závery v kontexte skutkových zistení odôvodnil.

6. Dôvod pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony ob stojí len vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony. Samotné zistenie takéhoto dôvodu na obmedzenie spôsobilosti nestačí. Zodpovedať túto otázku iba na základe znaleckého posudku spravidla nebude možné bez toho, aby súd zároveň nevykonal aj ďalšie (navrhované, resp. ex off) dokazovanie a toto náležite aj vyhodnotil. Pri jej riešení teda súd vychádza zo skutkových zistení nielen na základe posudku znalca, ale tiež v súvislosti s ostatnými výsledkami dokazovania. Súd preto v konaní o spôsobilosti na právne úkony musí vykonať aj iné dôkazy (a to najmä výsluch osoby, o ktorej spôsobilosť na právne úkony ide), a dôkazy smerujúce k posúdeniu jeho mnohovrstevných sociálnych a právnych interakcií (vzťah medzi takouto osobou a inými osobami v spoločnosti), majetkových, rodinných a pod. Potrebné je posudzovať schopnosť uskutočňovať právne úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia, v

ktorom existuje. Iba súhrnným hodnotením všetkých týchto okolností možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo 276/2014 zo dňa 8. októbra 2014).

7. Súd prvej inštancie správne vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, ustanovenej znalkyne, oboznámením znaleckého posudku a oboznámením návrhu na vrátenie spôsobilosti na právne úkony, ako aj správou opatrovníčky a správou MUDr. Márie Majzlanovej. Vo svojom rozhodnutí vzhľadom na správu od opatrovníčky konštatoval, že navrhovateľ žije sám v byte, v ktorom má doživotné právo bývania, poberá invalidný dôchodok, s časťou ktorého nakladá samostatne. Zo správy MUDr. Márie Majzlanovej dospel k záveru, že došlo k zmene zdravotného stavu navrhovateľa v dôsledku toho, že je pravidelne kontrolovaný, riadne plní ochrannú a ambulantnú psychiatrickú liečbu a užíva doporučené lieky. Vo zvyšku svoje závery súd prvej inštancie opieral o znalecké dokazovanie. Ako bolo uvedené vyššie, znalecké dokazovanie je významným podkladom pre záver o tom, v akom rozsahu je osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, spôsobilá na právne úkony, avšak závery znaleckého posudku nemožno nekriticky prijať bez interakcie s ďalšími skutkovými zisteniami z vykonaného dokazovania bez toho, aby súd rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony vo svojom rozhodnutí odôvodnil. V tomto smere nestačí iba odkázať na závery znaleckého posudku a vychádzať z návrhov znalca, ktorý navyše nie je oprávnený vyjadrovať sa k právnej stránke veci.

8. Znalkyňa navrhovala, aby bol navrhovateľ obmedzený v spôsobilosti na právne úkony vo vzťahu k nakladaniu s hnutelnými a nehnuteľnými vecami väčšej hodnoty. Súd takýto záver prijal bez toho, aby bližšie odôvodnil, prečo navrhovateľ nie je schopný nakladať s hnutelnými a nehnuteľnými vecami vyššej hodnoty. Súd neodôvodnil, čo má predstavovať nakladanie s vecami, resp. či toto zahŕňa aj právo vec užívať, držať a disponovať s ňou, alebo len s vecou disponovať uskutočňovaním právnych úkonov. Ďalej nie je zrejmé, čo súd považoval za veci vyššej hodnoty, čo spôsobuje, že uvedená časť výroku súdu prvej inštancie je nejasná a nevykonateľná, ktorá vo vzťahu k platnosti právnych úkonov navrhovateľa v budúcnosti môže vyvolávať ďalšie spory. Rovnako tak z rozsudku nie je zrejmé, prečo súd obmedzil navrhovateľa s nakladaním s finančnou hotovosťou prevyšujúcou jeho mesačný príjem. Pokiaľ súd prvej inštancie chcel tieto závery odôvodniť existenciou duševnej poruchy navrhovateľa, bolo potrebné, aby to súd vo svojom rozhodnutí takto odôvodnil. Mesačný príjem navrhovateľa nie je stála veličina, pričom nie je vylúčené, že tento sa môže časom zvýšiť. Ak by sa príjem navrhovateľa v budúcnosti zvýšil, bolo by pri takomto výroku súdu otáznave, či vzhľadom na pretrvávajúcu duševnú poruchu navrhovateľa by jeho oprávnenie disponovať s finančnými prostriedkami materiálne zodpovedalo jeho schopnostiam disponovať s finančnými prostriedkami vzhľadom na jeho duševnú poruchu. Inými slovami, či by pri zvýšení príjmu navrhovateľa bol navrhovateľ rozhodnutím o obmedzení v spôsobilosti na právne úkony takýmto výrokom aj naďalej chránený.

9. Z vykonaného dokazovania tiež vyplývalo, že duševná porucha navrhovateľa je v súčasnosti kompenzovaná, t. j. bez prejavov navonok a navrhovateľ liečbu dodržiava. Bolo tak potrebné preskúmať, či nestačí na ochranu navrhovateľa len obmedzenie navrhovateľa uskutočňovať majetkové právne úkony, ktoré by mohli viesť k jeho zadlžovaniu, a či je skutočne potrebné, aby vzhľadom na chorobu navrhovateľa bol navrhovateľ obmedzený aj s disponovaním väčšej finančnej čiastky presahujúcej jeho príjem, resp. nakladaním s vecami väčšej hodnoty. V tomto smere rozhodnutie súdu prvej inštancie neobsahuje odôvodnenie. Súd mal prihliadať aj na záujem navrhovateľa a na skutočnosti vyplývajúce z jeho návrhu a výsluchu v konaní, t. j. najmä na to, že navrhovateľ si podaným návrhom chce zlepšiť svoju sociálnu a finančnú situáciu, najmä tým, že si nájde prácu, pričom takéto obmedzenia tento zámer navrhovateľa úplne vylučujú. Z vykonaného dokazovania pritom nevyplýva, že by navrhovateľ nebol schopný uzatvoriť pracovnú zmluvu. Navrhovateľ dokonca sám súhlasil s obmedzením v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uskutočňovania majetkových úkonov tak, ako navrhoval na pojednávaní. Rovnako tak záver o spôsobilosti navrhovateľa na rozhodovanie o jeho sociálnej starostlivosti a o poskytovaní sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb a rozhodovanie o psychiatrickej zdravotnej starostlivosti nebol riadne odôvodnený.

10. Preskúmaním veci preto odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozsudok náležite neodôvodnil v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia nemá všetky náležitosti vyžadované uvedeným ustanovením a rozsudok je z tohto dôvodu nepreskúmateľný. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva, na základe akých úvah s prihliadnutím na zistený skutkový stav dospel súd prvej inštancie k právnemu záveru, že je potrebné navrhovateľa obmedziť v spôsobilosti na právne

úkony v takom rozsahu, ako vyplýva z napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie tak nesprávnym procesným postupom znemožnil navrhovateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

11. Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a to v celom rozsahu, hoc odvolanie bolo podané len do výrokov I. a III., avšak výrok II. o oprávneniach a povinnostiach opatrovníčky nesvojprávneho je závislým výrokom na výroku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony a rovnako tak sú na výrokoch vo veci samej závislými aj výroky IV. a V. o náhrade trov konania.

12. V ďalšom konaní je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) a jeho úlohou bude vec opätovne prejednať a vo veci rozhodnúť, pričom súd prvej inštancie vo svojom novom rozhodnutí odstráni nedostatky pôvodného rozhodnutia uvedené odvolacím súdom vyššie tak, aby prípadný rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa bol určitý a konkrétny, a rozhodnutie bolo náležite odôvodnené v súlade s ustanovením § 220 CSP a dôkazy vyhodnotené v súlade s ustanovením § 191 CSP. Zároveň sa súd vyporiada aj s námietkami navrhovateľa uvedenými v odvolaní. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).